

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15016000	Compostela	Santiago de Compostela	2018/2019

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CSSSC01	Educación infantil	Ciclos formativos de grao superior	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0016	Desenvolvemento socioafectivo	2018/2019	6	123	123

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MANUEL ÁNGEL TABOADA FERNÁNDEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Esta programación realízase para o módulo DESENVOLVEMENTO SOCIOAFECTIVO pertencente ao 2º curso do C.S. Educación Infantil, tomando como referencia o Decreto 226/2008 do 25 de setembro, modificado polo Decreto 38/2010 do 18 de marzo, polos que se establece o currículo do título de Técnico Superior en Educación Infantil, e introducindo as adaptacións necesarias para adecuar a docencia ás características do alumnado e as características do contorno sociocultural do centro.

Baseándonos para esta adecuación, ademais no perfil profesional do título, Competencia xeral e Competencias profesionais, persoais e sociais e que se concretan no Decreto do Currículo como segue:

Perfil profesional do título:

O perfil profesional do título de técnico superior en educación infantil determínase pola súa competencia xeral, polas súas competencias profesionais, persoais e sociais, así como pola relación de cualificacións e, de ser o caso, unidades de competencia do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais incluídas no título.

Competencia xeral:

A competencia xeral deste título consiste en deseñar, pór en práctica e avaliar proxectos e programas educativos de atención á infancia no primeiro ciclo de educación infantil no ámbito formal, consonte a proposta pedagóxica elaborada por un mestre ou unha mestra coa especialización en educación infantil ou título de grao equivalente, e en toda a etapa no ámbito non formal, xerando contornos seguros e en colaboración con profesionais e coas familias.

Competencias profesionais, persoais e sociais:

As competencias profesionais, persoais e sociais deste título son as que se relacionan deseguido:

- a) Programar a intervención educativa e de atención social á infancia a partir das directrices do programa da institución e das características individuais, do grupo e do contexto.
- b) Organizar os recursos para o desenvolvemento da actividade respondendo ás necesidades e ás características dos nenos e das nenas.
- c) Desenvolver as actividades programadas empregando as estratexias metodolóxicas e os recursos apropiados, e creando un clima de confianza.
- d) Deseñar e aplicar estratexias de actuación coas familias, no marco das finalidades e os procedementos da institución, para mellorar o proceso de intervención.
- e) Responder ás necesidades dos cativos e das cativas, así como das familias que requiran a participación de profesionais ou servizos, utilizando os recursos e os procedementos axeitados.
- f) Actuar ante continxencias relativas ás persoas, aos recursos ou ao medio, transmitindo seguridade e confianza, e aplicando, de ser o caso, os protocolos de actuación establecidos.
- g) Avaliar o proceso de intervención e os resultados obtidos, elaborar e xestionar a documentación asociada ao proceso, e transmitir a información co fin de mellorar a calidade do servizo.
- h) Manter actualizados os coñecementos científicos e técnicos relativos á propia actividade profesional, utilizando os recursos existentes para a aprendizaxe ao longo da vida.
- i) Actuar con autonomía e iniciativa no deseño e na realización de actividades, con respecto polas liñas pedagóxicas e de actuación da institución en que se desenvolva a actividade.
- j) Manter relacións fluídas cos nenos e as nenas, coas súas familias, cos membros do seu grupo e con outro persoal profesional, amosando habilidades sociais e capacidade de xestión da diversidade cultural, e achegar solucións para os conflitos que se presenten.
- k) Xerar contornos seguros, respectando a normativa e os protocolos de seguridade na planificación e no desenvolvemento das actividades.
- l) Exercer os dereitos e cumprir as obrigas que se deriven das relacións laborais, consonte o establecido na lexislación.
- m) Xestionar a propia carreira profesional, analizando oportunidades de emprego, autoemprego e aprendizaxe.
- n) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando o estudo da viabilidade de produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- o) Participar na vida económica, social e cultural cunha actitude crítica e de responsabilidade.

Asociado á unidade de competencia: UC1032_3: Desenvolver accións para favorecer a exploración do contorno a través do contacto cos obxectos, e as relacións do cativo e da cativa cos seus iguais e coas persoas adultas.

Isto nos permitirá traballar de cara a conseguir o rol do posto de traballo propio de este ciclo formativo que se en actividades específicas con resultados concretos, na adaptación en función das variacións que se dan na práctica do traballo e nos procesos produtivos, actuar correctamente ante anomalías, dirixir o conxunto do traballo e acadar os obxectivos da organización, así como establecer prioridades e actuar en coordinación con outros departamentos.

Este módulo profesional contén a formación necesaria para desempeñar as funcións de organización, intervención ou execución, e avaliación de intervencións educativas dirixidas a favorecer o desenvolvemento emocional, social, moral e sexual dos cativos e das cativas de cero a seis anos.

A función de organización abrangue aspectos como detección de necesidades e a elaboración da programación, especificando todos os seus elementos.

A función de intervención ou execución abrangue a recollida de información dos cativos e das cativas, a organización da actuación e a previsión de contingencias, o establecemento, de ser o caso, de axudas técnicas, o desenvolvemento da actuación propiamente dita, a aplicación das estratexias de intervención establecidas na programación, e a elaboración e formalización da documentación asociada ao proceso.

Finalmente, a función de avaliación refírese ao control e ao seguimento das actividades.

As actividades profesionais asociadas a estas funcións desenvólvense tanto no ámbito da educación formal e non formal como no dos servizos sociais dirixidos a menores en situación de risco ou exclusión social.

A formación do módulo contribúe a alcanzar os obxectivos xerais a), b), c), f), g) e l) do ciclo formativo, e as competencias a), b), c), g) e j) do título.

As liñas de actuación no proceso de ensino e aprendizaxe que permiten alcanzar os obxectivos do módulo han versar sobre:

- Deseño de programas e actividades partindo do coñecemento teórico do desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas e, de ser o caso, das directrices establecidas nunha programación previa.
- Selección e posta en práctica de estratexias metodolóxicas que permitan a creación dun clima de seguridade afectiva para os nenos e as nenas, e que favorezan o establecemento de relacións interpersoais con iguais e persoas adultas, así como o coñecemento do contorno familiar, escolar e social.
- Análise crítica das propias actitudes en relación á igualdade entre os sexos.
- Traballo en equipo.
- Avaliación do traballo realizado.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	O desenvolvemento afectivo na infancia.	O desenvolvemento afectivo no neno e nena.	34	27
2	O desenvolvemento social.	A evolución do desenvolvemento social.	22	18
3	O desenvolvemento moral na etapa infantil.	O desenvolvemento moral na infancia.	13	11
4	O desenvolvemento sexual.	A evolución da sexualidade e o seu tratamento.	20	16
5	Problemas e trastornos de conduta na infancia.	Intervención ante os principais trastornos e alteracións de comportamento na infancia.	20	16
6	A avaliación no desenvolvemento socioafectivo.	A avaliación do desenvolvemento socioafectivo.	14	12

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	O desenvolvemento afectivo na infancia.	34

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento afectivo dos cativos e das cativas analizando as teorías explicativas e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	SI
RA2 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento social dos pequenos e das pequenas en relación cos factores influentes e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	NO
RA6 - Pon en práctica programas e actividades de intervención no ámbito socioafectivo en relación cos obxectivos, as estratexias metodolóxicas e o papel do educador ou da educadora.	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícaronse as concepcións teóricas acerca do desenvolvemento afectivo dos nenos e das nenas.
CA1.2 Descríbense as principais características da afectividade infantil, así como a súa evolución e os trastornos máis frecuentes.
CA1.3 Valorouse a importancia do apego no desenvolvemento integral dos cativos e das cativas.
CA1.4 Identifícaronse e consideráronse as variables relevantes para o deseño da intervención.
CA1.5 Formuláronse obxectivos pertinentes ás características evolutivas dos cativos e das cativas.
CA1.6 Propuxéronse actividades, recursos e estratexias coherentes cos obxectivos e as características dos pequenos e das pequenas.
CA1.7 Descríbense estratexias axeitadas para organizar o período de adaptación.
CA1.8 Propuxéronse actividades favorecedoras do desenvolvemento da identidade persoal e dunha autoimaxe positiva.
CA1.9 Valorouse a importancia das persoas adultas e dos proxenitores na construción dunha identidade persoal axustada.
CA1.10 Valorouse a importancia da afectividade no desenvolvemento integral do suxeito.
CA1.11 Valorar o nivel de competencia curricular do alumnado.
OCA2.10 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
CA2.11 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
CA2.12 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.
CA6.1 Descríbense as actitudes e o papel que debe desempeñar o educador ou a educadora para favorecer o desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.
CA6.2 Identifícaronse estilos de relación favorecedores da creación dunha identidade positiva.
CA6.3 Identifícaronse as actitudes e as habilidades sociais necesarias para se relacionar axeitadamente cos nenos e as nenas.
CA6.4 Potenciouse a expresión e a identificación de emocións por parte dos cativos e das cativas.

Crterios de avaliación
CA6.5 Organizáronse os espazos atendendo ás necesidades socioafectivas dos pequenos e das pequenas.
CA6.6 Dispuxéronse os recursos e os agrupamentos de xeito que se propicie a interacción libre dos nenos e das nenas.
CA6.7 Respondeuse adecuadamente ante as continxencias relativas ao ámbito socioafectivo.
CA6.8 Analizouse e valorouse o papel da persoa educadora na creación dun clima de afecto e confianza.
CA6.9 Respectouse o principio de igualdade dos sexos no desenvolvemento da intervención.
CA6.10 Aplicáronse estratexias que favorezan o desempeño de papeis variados que non reproduzan unha asignación sexista.

4.1.e) Contidos

Contidos
<p>Importancia dos procesos socioafectivos no desenvolvemento da personalidade infantil.</p> <p>Concepcións sobre o desenvolvemento infantil: teorías explicativas.</p> <p>Principais características da afectividade infantil. Estados afectivos: emocións e sentimentos.</p> <p>Análise das características e da evolución da afectividade infantil.</p> <p>Primeiras manifestacións afectivas: sorriso, estadio do espello e angustia de separación. Formación do apego.</p> <p>Identificación dos principais conflitos relacionados coa afectividade infantil.</p> <p>Valoración do papel da escola e da persoa educadora no desenvolvemento afectivo.</p> <p>Planificación do período de adaptación, tendo en conta o desenvolvemento afectivo dos nenos e das nenas.</p> <p>Deseño de estratexias educativas que favorezan o desenvolvemento afectivo.</p> <p>Papel do persoal educador no desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.</p> <p>Relación da persoa educadora cos cativos e as cativas.</p> <p>Análise de estratexias para favorecer un clima de afecto e confianza.</p> <p>Identificación das actitudes e das habilidades sociais que debe posuír o persoal educador na súa relación cos nenos e coas nenas.</p> <p>Toma de conciencia do papel da persoa educadora como modelo de imitación e moldeamento da conduta.</p>

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	O desenvolvemento social.	22

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento afectivo dos cativos e das cativas analizando as teorías explicativas e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	NO
RA2 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento social dos pequenos e das pequenas en relación cos factores influentes e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	SI
RA6 - Pon en práctica programas e actividades de intervención no ámbito socioafectivo en relación cos obxectivos, as estratexias metodolóxicas e o papel do educador ou da educadora.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.11 Valorar o nivel de competencia curricular do alumnado.
CA2.1 Identifícaronse as teorías acerca do desenvolvemento social dos cativos e das cativas.
CA2.2 Identifícaronse e describíronse as funcións dos axentes sociais que interveñen no desenvolvemento social.
CA2.3 Describíronse as principais pautas evolutivas no desenvolvemento social: afectividade, evolución, apego e trastornos.
CA2.4 Identifícaronse e consideráronse as variables sociais salientables para o deseño da intervención.
CA2.5 Formuláronse obxectivos acordes ás características evolutivas dos nenos e das nenas no ámbito social.
CA2.6 Propuxéronse actividades, recursos e estratexias coherentes cos obxectivos e coas características dos cativos e das cativas.
CA2.7 Propuxéronse actividades e estratexias para o desenvolvemento de habilidades sociais nos cativos e nas cativas.
CA2.8 Propuxéronse actividades favorecedoras da observación e da exploración do contorno social.
CA2.9 Valorouse o papel da escola na socialización dos nenos e das nenas.
0CA2.10 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
CA2.11 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
CA2.12 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.
CA6.1 Describíronse as actitudes e o papel que debe desempeñar o educador ou a educadora para favorecer o desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.
CA6.2 Identifícaronse estilos de relación favorecedores da creación dunha identidade positiva.
CA6.3 Identifícaronse as actitudes e as habilidades sociais necesarias para se relacionar axeitadamente cos nenos e as nenas.
CA6.4 Potenciouse a expresión e a identificación de emocións por parte dos cativos e das cativas.
CA6.5 Organizáronse os espazos atendendo ás necesidades socioafectivas dos pequenos e das pequenas.

Criterios de avaliación
CA6.6 Dispuxéronse os recursos e os agrupamentos de xeito que se propicie a interacción libre dos nenos e das nenas.
CA6.7 Respondeuse adecuadamente ante as continxencias relativas ao ámbito socioafectivo.
CA6.8 Analizouse e valorouse o papel da persoa educadora na creación dun clima de afecto e confianza.
CA6.9 Respectouse o principio de igualdade dos sexos no desenvolvemento da intervención.
CA6.10 Aplicáronse estratexias que favorezan o desempeño de papeis variados que non reproduzan unha asignación sexista.

4.2.e) Contidos

Contidos
Teorías explicativas.
Socialización: proceso e axentes.
Análise da evolución da sociabilidade na infancia.
Identificación dos principais conflitos relacionados co desenvolvemento social.
Valoración do papel da escola das persoas educadoras no desenvolvemento social.
Deseño de actividades e estratexias para o desenvolvemento social.
Valoración da importancia da educación incidental.
Papel do persoal educador no desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.
Relación da persoa educadora cos cativos e as cativas.
Análise de estratexias para favorecer un clima de afecto e confianza.
Identificación das actitudes e das habilidades sociais que debe posuír o persoal educador na súa relación cos nenos e coas nenas.
Toma de conciencia do papel da persoa educadora como modelo de imitación e moldeamento da conduta.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	O desenvolvemento moral na etapa infantil.	13

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento afectivo dos cativos e das cativas analizando as teorías explicativas e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	NO
RA2 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento social dos pequenos e das pequenas en relación cos factores influentes e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	NO
RA3 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento en valores dos cativos e das cativas, en relación coas teorías explicativas e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	SI
RA6 - Pon en práctica programas e actividades de intervención no ámbito socioafectivo en relación cos obxectivos, as estratexias metodolóxicas e o papel do educador ou da educadora.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.11 Valorar o nivel de competencia curricular do alumnado.
0CA2.10 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
CA2.11 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
CA2.12 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.
CA3.1 Identifícaronse as concepcións teóricas acerca do desenvolvemento en valores dos pequenos e das pequenas.
CA3.2 Descríbíronse as características e a evolución da moralidade infantil.
CA3.3 Identifícaronse e consideráronse as variables sociais salientables para o deseño da intervención.
CA3.4 Formuláronse obxectivos acordes ás características evolutivas dos pequenos e das pequenas.
CA3.5 Propuxéronse actividades, recursos e estratexias coherentes cos obxectivos e coas características evolutivas dos cativos e das cativas.
CA3.6 Propuxéronse programas e actividades de educación en valores favorecedoras do desenvolvemento integral.
CA3.7 Valorouse a actitude das persoas adultas na interiorización de valores e normas nos nenos e nas nenas de cero a seis anos.
CA6.1 Descríbíronse as actitudes e o papel que debe desempeñar o educador ou a educadora para favorecer o desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.
CA6.2 Identifícaronse estilos de relación favorecedores da creación dunha identidade positiva.
CA6.3 Identifícaronse as actitudes e as habilidades sociais necesarias para se relacionar axeitadamente cos nenos e as nenas.
CA6.4 Potenciouse a expresión e a identificación de emocións por parte dos cativos e das cativas.
CA6.5 Organizáronse os espazos atendendo ás necesidades socioafectivas dos pequenos e das pequenas.
CA6.6 Dispuxéronse os recursos e os agrupamentos de xeito que se propicie a interacción libre dos nenos e das nenas.
CA6.7 Respondeuse adecuadamente ante as continxencias relativas ao ámbito socioafectivo.

Criterios de avaliación
CA6.8 Analizouse e valorouse o papel da persoa educadora na creación dun clima de afecto e confianza.
CA6.9 Respectouse o principio de igualdade dos sexos no desenvolvemento da intervención.
CA6.10 Aplicáronse estratexias que favorezan o desempeño de papeis variados que non reproduzan unha asignación sexista.

4.3.e) Contidos

Contidos
Desenvolvemento moral: teorías explicativas.
Análise das características e da evolución da moralidade infantil.
Valor das regras e das normas no desenvolvemento da moralidade infantil.
Deseño de programas, actividades e estratexias para a educación en valores.
Valoración da importancia dunha formación adecuada do xuízo moral.
Papel do persoal educador no desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.
Relación da persoa educadora cos cativos e as cativas.
Análise de estratexias para favorecer un clima de afecto e confianza.
Identificación das actitudes e das habilidades sociais que debe posuír o persoal educador na súa relación cos nenos e coas nenas.
Toma de conciencia do papel da persoa educadora como modelo de imitación e moldeamento da conduta.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	O desenvolvemento sexual.	20

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento afectivo dos cativos e das cativas analizando as teorías explicativas e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	NO
RA2 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento social dos pequenos e das pequenas en relación cos factores influentes e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	NO
RA4 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento sexual dos cativos e das cativas, analizando as características evolutivas da sexualidade infantil e a influencia dos estereotipos sociais.	SI
RA6 - Pon en práctica programas e actividades de intervención no ámbito socioafectivo en relación cos obxectivos, as estratexias metodolóxicas e o papel do educador ou da educadora.	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.11 Valorar o nivel de competencia curricular do alumnado.
0CA2.10 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
CA2.11 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
CA2.12 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.
CA4.1 Identificáronse as concepcións acerca do desenvolvemento sexual dos cativos e das cativas.
CA4.2 Identificáronse e describíronse os factores que inflúen na adquisición da identidade sexual.
CA4.3 Describíronse as principais características da sexualidade infantil.
CA4.4 Valorouse o papel dos estereotipos na construción da identidade sexual e formuláronse obxectivos adecuados ás características evolutivas dos cativos e das cativas.
CA4.5 Propuxéronse actividades, recursos e estratexias favorecedoras do desenvolvemento dunha identidade sexual.
CA4.6 Identificáronse e describíronse os elementos contextuais, persoais e organizativos que favorezan ou dificulten unha práctica pedagóxica non sexista.
CA4.7 Establecéronse estratexias e mecanismos para a detección de elementos que dificultan a igualdade dos sexos.
CA4.8 Describíronse programas, actividades e estratexias de actuación promotoras de igualdade.
CA4.9 Seleccionáronse recursos didácticos non sexistas para a intervención.
CA4.10 Valorouse a necesidade de analizar as propias actitudes e os comportamentos relacionados coa igualdade de sexos.
CA6.1 Describíronse as actitudes e o papel que debe desempeñar o educador ou a educadora para favorecer o desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.
CA6.2 Identificáronse estilos de relación favorecedores da creación dunha identidade positiva.
CA6.3 Identificáronse as actitudes e as habilidades sociais necesarias para se relacionar axeitadamente cos nenos e as nenas.
CA6.4 Potenciouse a expresión e a identificación de emocións por parte dos cativos e das cativas.

Criterios de avaliación
CA6.5 Organizáronse os espazos atendendo ás necesidades socioafectivas dos pequenos e das pequenas.
CA6.6 Dispuxéronse os recursos e os agrupamentos de xeito que se propicie a interacción libre dos nenos e das nenas.
CA6.7 Respondeuse adecuadamente ante as continxencias relativas ao ámbito socioafectivo.
CA6.8 Analizouse e valorouse o papel da persoa educadora na creación dun clima de afecto e confianza.
CA6.9 Respectouse o principio de igualdade dos sexos no desenvolvemento da intervención.
CA6.10 Aplicáronse estratexias que favorezan o desempeño de papeis variados que non reproduzan unha asignación sexista.

4.4.e) Contidos

Contidos
<p>Desenvolvemento sexual: teorías explicativas.</p> <p>Diferenzas entre sexualidade infantil e adulta.</p> <p>Análise do desenvolvemento sexual na infancia. Curiosidade sexual. Estereotipos sexuais.</p> <p>Identificación dos principais conflitos relacionados co desenvolvemento sexual.</p> <p>Deseño de programas, actividades e estratexias para a educación sexual e a promoción da igualdade.</p> <p>Coeducación: obxectivos. Actitude do persoal educador.</p> <p>Normativa legal en materia de igualdade de sexos.</p> <p>Valoración da influencia dos estereotipos no desenvolvemento sexual.</p> <p>Papel do persoal educador no desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.</p> <p>Relación da persoa educadora cos cativos e as cativas.</p> <p>Análise de estratexias para favorecer un clima de afecto e confianza.</p> <p>Identificación das actitudes e das habilidades sociais que debe posuír o persoal educador na súa relación cos nenos e coas nenas.</p> <p>Toma de conciencia do papel da persoa educadora como modelo de imitación e moldeamento da conduta.</p>

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Problemas e trastornos de conduta na infancia.	20

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento afectivo dos cativos e das cativas analizando as teorías explicativas e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	NO
RA2 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento social dos pequenos e das pequenas en relación cos factores influentes e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	NO
RA5 - Programa estratexias de intervención nos trastornos habituais de conduta e os conflitos nas relacións infantís, e analiza as teorías e as técnicas propostas.	SI
RA6 - Pon en práctica programas e actividades de intervención no ámbito socioafectivo en relación cos obxectivos, as estratexias metodolóxicas e o papel do educador ou da educadora.	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.11 Valorar o nivel de competencia curricular do alumnado.
0CA2.10 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
CA2.11 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
CA2.12 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.
CA5.1 Descríbense as principais teorías e técnicas de intervención ante os trastornos habituais de conduta.
CA5.2 Identifícanse os trastornos de conduta e os conflitos nas relacións interpersoais máis frecuentes na infancia.
CA5.3 Establecéronse e descríbense as fases do programa de intervención.
CA5.4 Valorouse a importancia do diagnóstico na programación da intervención.
CA5.5 Establecéronse as estratexias e os instrumentos para identificar as causas dos trastornos de conduta ou de relación.
CA5.6 Identifícanse as técnicas de intervención máis acaídas para cada situación.
CA5.7 Descríbense estratexias de mediación que propicien o consenso na infancia.
CA5.8 Descríbense os instrumentos máis adecuados para o seguimento da intervención.
CA5.9 Descríbense as pautas de actuación correcta por parte do educador ou da educadora ante os problemas de conduta e os conflitos nas relacións infantís.
CA5.10 Valoráronse as limitacións dos pequenos e das pequenas para modularen e controlaren a conduta.
CA6.1 Descríbense as actitudes e o papel que debe desempeñar o educador ou a educadora para favorecer o desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.
CA6.2 Identifícanse estilos de relación favorecedores da creación dunha identidade positiva.
CA6.3 Identifícanse as actitudes e as habilidades sociais necesarias para se relacionar axeitadamente cos nenos e as nenas.
CA6.4 Potenciouse a expresión e a identificación de emocións por parte dos cativos e das cativas.

Cráterios de avaliación
CA6.5 Organizáronse os espazos atendendo ás necesidades socioafectivas dos pequenos e das pequenas.
CA6.6 Dispuxéronse os recursos e os agrupamentos de xeito que se propicie a interacción libre dos nenos e das nenas.
CA6.7 Respondeuse adecuadamente ante as continxencias relativas ao ámbito socioafectivo.
CA6.8 Analizouse e valorouse o papel da persoa educadora na creación dun clima de afecto e confianza.
CA6.9 Respectouse o principio de igualdade dos sexos no desenvolvemento da intervención.
CA6.10 Aplicáronse estratexias que favorezan o desempeño de papeis variados que non reproduzan unha asignación sexista.

4.5.e) Contidos

Contidos
Identificación dos principais problemas de conduta na infancia e das súas causas.
Análise das técnicas e dos instrumentos para a avaliación e o seguimento dos problemas de conduta habituais na infancia.
Deseño de programas e estratexias para a intervención en problemas habituais de conduta.
Análise de estratexias para a prevención e a resolución pacífica dos conflitos na aula.
Valoración do conflito como medio para a aprendizaxe e o desenvolvemento de habilidades interpersoais nos cativos e nas cativas, e como xeito de expresión do malestar psíquico.
Papel do persoal educador no desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.
Relación da persoa educadora cos cativos e as cativas.
Análise de estratexias para favorecer un clima de afecto e confianza.
Identificación das actitudes e das habilidades sociais que debe posuír o persoal educador na súa relación cos nenos e coas nenas.
Toma de conciencia do papel da persoa educadora como modelo de imitación e moldeamento da conduta.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	A avaliación no desenvolvemento socioafectivo.	14

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento afectivo dos cativos e das cativas analizando as teorías explicativas e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	NO
RA2 - Planifica intervencións para favorecer o desenvolvemento social dos pequenos e das pequenas en relación cos factores influentes e as características individuais e do grupo a que se dirixan.	NO
RA6 - Pon en práctica programas e actividades de intervención no ámbito socioafectivo en relación cos obxectivos, as estratexias metodolóxicas e o papel do educador ou da educadora.	NO
RA7 - Avalía a intervención realizada no ámbito socioafectivo e xustifica a selección das variables e dos instrumentos empregados.	SI

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.11 Valorar o nivel de competencia curricular do alumnado.
0CA2.10 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
CA2.11 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
CA2.12 Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.
CA6.2 Identifícaronse estilos de relación favorecedores da creación dunha identidade positiva.
CA7.1 Identifícaronse os indicadores de avaliación máis pertinentes no ámbito socioafectivo.
CA7.2 Deseñáronse ou seleccionáronse instrumentos axeitados para obter información sobre a situación socioafectiva do cativo ou da cativa.
CA7.3 Xustificouse a importancia da avaliación inicial.
CA7.4 Rexistráronse no soporte establecido os datos extraídos do proceso de avaliación.
CA7.5 Valorouse a importancia da obxectividade na obtención e no rexistro da información.
CA7.6 Interpretouse correctamente a información recollida dos procesos de avaliación.
CA7.7 Identifícaronse as situacións que requiran a participación doutro persoal profesional e as pautas de actuación.
CA7.8 Elaboráronse informes coherentes coa información para transmitir e coa persoa que a vaia recibir.
CA7.9 Identifícaronse as causas dunha intervención non adecuada.
CA7.10 Valorouse a importancia da avaliación para corrixir as desviacións e mellorar a intervención.

4.6.e) Contidos

Contidos
Avaliación no ámbito socioafectivo.

Contidos

Análise das variables persoais e contextuais salientables para a avaliación no ámbito socioafectivo.

Elaboración de instrumentos para a recollida de información sobre o desenvolvemento afectivo, social, moral e sexual dos pequenos e das pequenas.

Elaboración de instrumentos para a avaliación da intervención.

Elaboración de informes de avaliación.

Valoración da importancia da avaliación no contexto da intervención no ámbito socioafectivo.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os mínimos para acadar a avaliación positiva no presente módulo "DESENVOLVEMENTO SOCIOAFECTIVO" evidenciarán a consecución de todos os resultados de aprendizaxe dun xeito equilibrado e cun grao de participación activa nos traballos e actividades a desenvolver. Asemade dado que se trata de ensinanzas presenciais o/a alumno/a deberá asistir regularmente as actividades programadas, considerándose perda de avaliación continua cando o número de faltas supere o 10% da duración do módulo, tal e como establece a Orde do 12 de xullo de 2011 (DOG nº136/2011 do 15 de xullo).

Os mínimos para este módulo son:

Unidade Didáctica 1:

- Identifícanse as concepcións teóricas acerca do desenvolvemento afectivo dos nenos e das nenas.
- Describíronse as principais características da afectividade infantil, así como a súa evolución e os trastornos máis frecuentes.
- Formuláronse obxectivos pertinentes ás características evolutivas dos cativos e das cativas.
- Propuxéronse actividades, recursos e estratexias coherentes cos obxectivos e as características dos pequenos e das pequenas.
- Identifícanse as actitudes e as habilidades sociais necesarias para se relacionar axeitadamente cos nenos e as nenas.
- Potenciouse a expresión e a identificación de emocións por parte dos cativos e das cativas.
- Aplicáronse estratexias que favorezan o desempeño de papeis variados que non reproduzan unha asignación sexista.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.

Unidade Didáctica 2:

- Identifícanse as teorías acerca do desenvolvemento social dos cativos e das cativas.
- Identifícanse e describíronse as funcións dos axentes sociais que interveñen no desenvolvemento social.
- Describíronse as principais pautas evolutivas no desenvolvemento social: afectividade, evolución, apego e trastornos.
- Identifícanse e consideráronse as variables sociais salientables para o deseño da intervención.
- Formuláronse obxectivos acordes ás características evolutivas dos nenos e das nenas no ámbito social.
- Propuxéronse actividades, recursos e estratexias coherentes cos obxectivos e coas características dos cativos e das cativas.
- Propuxéronse actividades favorecedoras da observación e da exploración do contorno social.
- Propuxéronse actividades e estratexias para o desenvolvemento de habilidades sociais nos cativos e nas cativas.
- Identifícanse estilos de relación favorecedores da creación dunha identidade positiva.
- Identifícanse as actitudes e as habilidades sociais necesarias para se relacionar axeitadamente cos nenos e as nenas.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.

Unidade Didáctica 3:

- Identifícanse as concepcións teóricas acerca do desenvolvemento en valores dos pequenos e das pequenas.
- Describíronse as características e a evolución da moralidade infantil.
- Formuláronse obxectivos acordes ás características evolutivas dos pequenos e das pequenas.
- Propuxéronse actividades, recursos e estratexias coherentes cos obxectivos e coas características evolutivas dos cativos e das cativas.
- Propuxéronse programas e actividades de educación en valores favorecedoras do desenvolvemento integral.
- Identifícanse estilos de relación favorecedores da creación dunha identidade positiva.
- Analizouse e valorouse o papel da persoa educadora na creación dun clima de afecto e confianza.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.

Unidade Didáctica 4:

- Identifícanse as concepcións acerca do desenvolvemento sexual dos cativos e das cativas.
- Identifícanse e describíronse os factores que inflúen na adquisición da identidade sexual.
- Describíronse as principais características da sexualidade infantil.
- Valorouse o papel dos estereotipos na construción da identidade sexual e formuláronse obxectivos adecuados ás características evolutivas dos cativos e das cativas.
- Propuxéronse actividades, recursos e estratexias favorecedoras do desenvolvemento dunha identidade sexual.
- Establecéronse estratexias e mecanismos para a detección de elementos que dificultan a igualdade dos sexos.
- Describíronse programas, actividades e estratexias de actuación promotoras de igualdade.
- Describíronse as actitudes e o papel que debe desempeñar o educador ou a educadora para favorecer o desenvolvemento socioafectivo dos cativos e das cativas.
- Identifícanse estilos de relación favorecedores da creación dunha identidade positiva.
- Identifícanse as actitudes e as habilidades sociais necesarias para se relacionar axeitadamente cos nenos e as nenas.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.

Unidade Didáctica 5:

- Describíronse as principais teorías e técnicas de intervención ante os trastornos habituais de conduta.
- Identifícanse os trastornos de conduta e os conflitos nas relacións interpersoais máis frecuentes na infancia.
- Establecéronse as estratexias e os instrumentos para identificar as causas dos trastornos de conduta ou de relación.
- Identifícanse as técnicas de intervención máis acaídas para cada situación.
- Establecéronse e describíronse as fases do programa de intervención.
- Describíronse as pautas de actuación correcta por parte do educador ou da educadora ante os problemas de conduta e os conflitos nas relacións infantís.
- Respondeuse adecuadamente ante as contingencias relativas ao ámbito socioafectivo.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.

- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.

Unidade Didáctica 6:

- Identificáronse os indicadores de avaliación máis pertinentes no ámbito socioafectivo.
- Deseñáronse ou seleccionáronse instrumentos axeitados para obter información sobre a situación socioafectiva do cativo ou da cativa.
- Rexistráronse no soporte establecido os datos extraídos do proceso de avaliación.
- Interpretouse correctamente a información recollida dos procesos de avaliación.
- Elaboráronse informes coherentes coa información para transmitir e coa persoa que a vaia recibir.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.

Estes mínimos serán a referencia para configurar as probas de recuperación das partes non superadas, así como as probas de avaliación extraordinaria do alumnado con perda de avaliación continua e guiarán o procedemento de avaliación ordinaria do módulo.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Os criterios de avaliación incluídos nos propios resultados de aprendizaxe figuran en cada unidade didáctica, aspecto do que será informado ó alumnado ao comezo do curso, así como do contido desta programación e de todo o referente o proceso de ensinanza-aprendizaxe, e que terá como referente obrigado os resultados de aprendizaxe do módulo, establecidos no Decreto do Currículo.

No módulo de Desenvolvemento Socioafectivo levarase a cabo un proceso de avaliación continua e integral do alumno ou alumna que proporcionará información sobre a marcha da aprendizaxe.

Para os contidos conceptuais: realizarase a través de probas escritas e/ou orais que, en función da materia a avaliar poderán ser de diverso tipo: de elección, de resposta curta e/ou de desenvolvemento; así como test, casos prácticos... nos que os/as alumnos/as reflectirán tanto os seus coñecementos de tipo teórico coma práctico. No caso de ter varias probas será a media aritmética das cualificacións obtidas a que nos dará a cualificación final. En todo caso a cualificación deberá ser igual ou superior a 5, excepcionalmente se terá en conta unha cualificación inferior a 5 (e nunca igual ou inferior a 3, o que suporía unha cualificación negativa nese trimestre), se a cualificación obtida nos contidos procedimentais e actitudinais é igual ou superior a 5 e se a media aritmética entre as cualificacións de conceptos procedemento e actitudes é igual ou superior a 5. Así, terase en conta a claridade e exactitude das respostas, capacidade de análise e síntese, emprego axeitado dos contidos, resolución de todos os apartados solicitados a nivel de expresión escrita (ou oral) e manexo de distinta documentación. Suporán un 60% da cualificación final. En caso de darse a circunstancia de non realizarse proba escrita e/ou oral algunha, este 60% da cualificación será tido en conta no apartado correspondente a procedementos.

Para os contidos procedimentais: as actividades, traballos, casos prácticos e exercicios individuais e/ou en grupo, de ser o caso; traballos individuais e de grupo nos que se valora a estrutura e dominio de contidos, dinámica de traballo, exposición (se é o caso) e utilización de recursos, habilidades e destrezas, e todos aqueles aspectos procedimentais recollidos nos criterios de avaliación do módulo.

Así, serán avaliados como segue: 1 punto a presentación, 1 punto entrega en prazo (sendo aceptada unha demora máxima de 2 días o que, supón, a non obtención do punto por entrega), 5 puntos o contido, 1,5 puntos a exposición (de non ter exposición esta puntuación formará parte do contido) e 1,5 puntos a busca e uso axeitado e pertinente de materiais, documentación e novas tecnoloxías.

Suporán un 30 % da cualificación do módulo; no caso de ter varias probas, farase a media aritmética das puntuacións obtidas; de non ter a unidade actividades destas características este 30% será tido en conta no apartado anterior (probas escritas e/ou orais). Aqueles traballos/actividades non entregados obterán unha cualificación de 0 puntos e fará media para a cualificación final.

Na entrega das actividades/traballos, polo tanto, terase en conta: coherencia dos elementos do traballo, comprensión dos contidos desenvolto, aplicación dos contidos teóricos, elaboración de todos os apartados solicitados, elección correcta dos materiais, viabilidade da proposta (de ser o caso), entrega no prazo acordado, orixinalidade e creatividade, calidade na presentación, nivel de exposición (de ser o caso) e bibliografía/webgrafía consultada.

En calquera dos casos queda a criterio do docente cualificar aos distintos membros do grupo cunha cualificación diferente se estima que a súa implicación e aproveitamento foi insuficiente; nalgún caso: ausencias continuas e sen xustificación, incumprimento das directrices aportadas polo docente, non participación de xeito inxustificado na defensa (de ser o caso), non participación na proposta final do traballo poderán supoñer unha cualificación diferente, coa posibilidade de cualificación negativa e/ou a entrega dunha actividade individual.

Para os contidos actitudinais: formarán parte da cualificación actitudinal ademais a presentación e o interese/traballo en equipo, a puntualidade, á asistencia ás clases (tal e como establece a norma), unha actitude de respecto tanto de cara ao profesorado coma os compañeiros/as, receptividade, así como a iniciativa, o interese, a presentación axeitada dos distintos materiais solicitados, a participación e o traballo en equipo dos alumnos/as e todos aqueles aspectos actitudinais recollidos nos criterios de avaliación do módulo. Suporán un 10% da cualificación final.

Para a valoración de actitudes terase en conta os seguintes criterios de avaliación:

- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.
- Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.

Empregarase para a súa avaliación a seguinte ficha de actitudes:

FICHA DE AVALIACIÓN DE ACTITUDES

ALUMNO/A: Puntuación:

Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara á participación, interese e responsabilidade na realización das distintas actividades do módulo.

1. Aproveita o tempo estipulado, na aula, para cada actividade.
2. Aporta propostas, suxestións e preguntas pertinentes no desenvolvemento do módulo.

Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara ao uso axeito dos distintos espazos, materiais, TICs e tempos.

3. Mostra respecto e coidado polo material de aula (funxible e inventariable).
4. Fai un uso axeitado e académico dos tempos destinados á utilización do computador (buscas, elaboracións de presentacións, traballos, consulta da aula virtual,...)
5. Uso axeitado do móbil na aula: só excepción por urxencia debidamente comunicada e permiso para uso académico (busca de documentación,... de ser o caso e de non contar con outra alternativa).

Actuouse mantendo actitudes e comportamentos axeitados de cara a todos os membros da comunidade educativa.

6. Toma decisións e colabora coas outras persoas do equipo de traballo na realización das tarefas e actividades.
7. Presenta actitude positiva e construtiva ante a diversidade de grupos nos que poida traballar/colaborar (independentemente das súas preferencias persoais).
8. É respectuoso/a coas diferentes maneiras de pensar doutras persoas, mostrando un trato non discriminatorio con todos/as os seus compañeiros/as, docentes, poñentes, PAS,...

Cualificación total:

OBSERVACIÓNS

Notas:

A puntuación total de actitudes é un 10; o que suporá un 10% da avaliación do módulo.

Cada ítem terá unha puntuación máxima de 1,25 sobre 10; sendo o sistema de cualificación:

Sempre 1,25

Habitualmente 0,8

As veces 0,4

Nunca 0

A asistencia e puntualidade será tida en conta tal e como establece o NOF.

SERÁ NECESARIO PARA SUPERAR O MÓDULO UNHA PUNTUACIÓN MÍNIMA DE 5, TANTO NA PARTE CONCEPTUAL COMO NA PROCEDIMENTAL OU NA ACTITUDINAL.

Polo tanto, para aprobar o módulo é imprescindible ter cada unha das avaliacións aprobadas e a nota final acadada en cada avaliación calcularase sumando as notas resultantes da:

- avaliación de conceptos (60%).
- procedementos (30%).
- actitudes (10%).

Para aquel alumnado que teña avaliacións parciais pendentes na segunda avaliación, e antes de poñer a cualificación da mesma, realizarase unha proba teórico-práctica sobre aquelas partes non superadas, na que o alumno/a se deberá amosar ter adquiridos ditos contidos. No caso de non superar as avaliacións parciais, o alumno/a terá que examinarse da materia pendente na Convocatoria Ordinaria de Xuño.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

No caso de que o alumno/a acceda a segundo curso con este módulo pendente, o alumnado será informado das actividades programadas para a súa recuperación, así como do período da súa realización, temporalización e data en que serán avaliados, que coincidirá coa sesión de avaliación parcial previa á realización da FCT en período ordinario.

O alumnado de segundo curso que non poida acceder á FCT no período ordinario por ter este módulo pendente poderá recuperalo neste mesmo período. Para este fin, seranlle asignadas unha serie de actividades de recuperación, con indicación expresa da data final en que serán avaliados.

En ambos casos realizarase un informe de avaliación individualizado. (MD85AVA01 do procedemento de Avaliación PR85AVA)

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Tal e como indica a lexislación vixente:

O alumnado que perdesse o dereito á avaliación continua nun determinado módulo terá dereito a unha proba final extraordinaria previa á avaliación final de módulos correspondente, de acordo co establecido no artigo 25.5 da Orde do 12 de xullo de 2011.

A proba final extraordinaria para o alumnado que teña perda do dereito á avaliación continua neste módulo consistirá en:
Realización dunha proba con dúas partes diferenciadas: teórica (preguntas a desenvolver) e práctica (realización de casos prácticos).

PRIMEIRA PARTE DA PROBA; PARTE TEÓRICA:

Proba consistente en preguntas a desenvolver; na proba aparecerá especificada a cualificación de cada unha das preguntas sendo a puntuación máxima un 10 e a mínima para aprobar un 5 expresada con números enteiros, redondeada á unidade máis próxima.

SEGUNDA PARTE DA PROBA, PARTE PRÁCTICA:

A proba consistirá varios supostos prácticos debidamente contextualizados, con preguntas a desenvolver.

Na proba aparecerá especificada a cualificación de cada unha das preguntas sendo a puntuación máxima un 10 e a mínima para aprobar un 5, expresada con números enteiros, redondeada á unidade máis próxima.

A cualificación final da proba será a media entre a puntuación obtida na parte teórica e a parte práctica.

Para aprobar o módulo é condición imprescindible obter como mínimo un 5 na proba, non existindo a posibilidade de gardar algunha parte aprobada durante o curso, se fose o caso.

Sinalar que para o alumnado con perda do dereito á avaliación continua, terase en conta tal e como establece o artigo 25.3 da Orde do 12 de xullo de 2011: "O número de faltas que implica a perda do dereito á avaliación continua nun determinado módulo será do 10 % respecto da súa duración total. Para os efectos de determinación da perda do dereito á avaliación continua, o profesorado valorará as circunstancias persoais e laborais do alumno ou alumna na xustificación desas faltas, cuxa aceptación será acorde co establecido no correspondente regulamento de réxime interior do centro" e que poderá seguir asistindo a clase con carácter presencial salvo en actividades que impliquen riscos tal e como establece a normativa vixente no seu artigo 25.4 "O profesorado poderá non permitir a realización de determinadas actividades aos alumnos e ás alumnas que teñan perdido o dereito á avaliación continua, sempre que poidan implicar algún tipo de risco para si mesmos, o resto do grupo ou as instalacións". Ao mesmo tempo, e atendendo ao NOF aprobado no CIFP Compostela, terase en conta: "... establécese para todos os módulos un máximo dun 10% para faltas sen xustificación, ampliando dita porcentaxe un máximo dun 5% con xustificación. En todo caso un alumno/a para cada módulo que curse non poderá ter máis do 10% de faltas sen xustificar e un 5% xustificadas, podendo chegar cos dous conceptos ata o 15% no curso académico".

A este respecto e para informar ao alumnado o centro enviará un apercibimento ao alumno ou á alumna cando as faltas de asistencia nun determinado módulo superen o 6% respecto da súa duración total. Ao alumnado que alcance o 10% de faltas sen xustificar ou un 15% de faltas en relación co computo total de horas deste módulo, cursaráselle a perda o dereito á avaliación continua no mesmo.

Na secretaría do centro deberá quedar constancia do apercibimento e da comunicación da perda do dereito á avaliación continua.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

A orde de avaliación no seu artigo 23.5 sinala que cada departamento de familia profesional realizará cunha frecuencia mínima mensual o seguimento das programacións de cada módulo, indicando grado de cumprimento e xustificación razoada no caso de desviacións, ademais a programación será revisada ao inicio de curso e se entregará unha memoria final de curso.

A nivel de seguimento de programacións, empregárase a aplicación informática de elaboración e seguimento de programacións, e á Xefatura de

Departamento contará cunha copia para que conste nas actas correspondentes.

Para a memoria final utilizaremos o modelo proporcionado pola Xefatura de Estudos ao final de curso: MD85PRO04 do procedemento de Programación PR85PRO

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Tal e como se establece na lexislación vixente, Orde do 12 de xullo de 2011, no seu artigo 28: "Ao comezo das actividades do curso académico, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa de cada alumno e de cada alumna, así como as súas capacidades. Así mesmo, deberá servir para orientar e situar o alumnado en relación co perfil profesional correspondente".

Para este módulo pasarase durante a segunda quincena do curso, un cuestionario de avaliación inicial (sobre coñecementos previos, intereses e motivacións do noso alumnado) que se complementará cos datos proporcionados polo titor/a e datos de información de matrícula.

MÓDULO DE DESENVOLVEMENTO SOCIAFECTIVO

CUESTIONARIO DE AVALIACIÓN INICIAL.

Nome e apelidos:

1. Cal son as túas perspectivas educativas ou profesionais ao finalizar este ciclo?
2. Que esperas deste módulo?
3. Como cres que contribúe a formación relativa ao módulo de Desenvolvemento Socioafectivo de cara ao desempeño da actividade profesional asociada a este ciclo formativo?
4. Cales dirías que son as áreas do desenvolvemento socioafectivo?
5. Enumera algunha emoción básica presente na infancia.
6. Que é o apego?
7. Coñeces algún autor relevante que traballase sobre o desenvolvemento socioafectivo?
8. Sinala algún trastorno de conduta.
9. Que cualidades podes aportar como técnico/a en educación infantil respecto do Desenvolvemento socioafectivo?

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

O carácter continuo da avaliación debe permitir, a detección precoz das posibles dificultades na adquisición dos contidos por parte do alumnado e, en consecuencia, promover a identificación dos aspectos do proceso que provocan estas dificultades e a adopción das medidas oportunas.

Cando a análise da marcha dun estudante determine dificultades para o seguimento, darase un apoio educativo personalizado determinando aqueles contidos nos que ten máis dificultades propoñendo traballos e actividades de reforzo que lle permitan acadar as capacidades terminais asociados aos contidos mínimos propostos nesta programación didáctica.

No caso en que non sexa posible que garantir a consecución efectiva os resultados da aprendizaxe, ou que teñamos alumnado matriculado, tal e como establece a ORDE do 15 de xuño de 2016 pola que se regula o procedemento de admisión do alumnado nos centros docentes sostidos con fondos públicos para impartir ciclos formativos de formación profesional de grao medio e de grao superior en réxime ordinario e para as persoas adultas no seu artigo 3.3: "Do total de prazas que se ofrecen, reservárase un 10 % para persoas que teñan legalmente recoñecida unha

discapacidade maior ou igual a 33 %, respectando a distribución de prazas realizada a partir das porcentaxes fixadas para os grupos de axudicación", o equipo docente poderá propoñer a través do departamento de Orientación, a solicitude de flexibilidade horaria, tal e como establece a Orde do 12 de xullo de 2011 no seu artigo 15 "De acordo co artigo 61 do Decreto 114/2010, do 1 de xullo, o alumnado con necesidades educativas especiais, consonte o establecido no artigo 73 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, poderá ser autorizado, cando as necesidades de apoio específico así o xustifiquen, para cursar os ciclos formativos en réxime ordinario de xeito fragmentado por módulos, cunha temporalización distinta á establecida con carácter xeral".

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

É importante sinalar que ao longo do módulo se traballará coa educación en valores non só a través do traballo con actitudes recollidas no currículo do módulo, senón a través de distintos contidos inherentes ao noso traballo de aula-taller-obradoiro, para este módulo podemos destacar:

- Educación para a igualdade: Estará sempre presente, xa que logo, en ningún momento se fará diferenza entre o noso alumnado por causa do seu sexo, raza, crenzas ou calquera outra característica de diferenciación entre as persoas.
- Educación ambiental: É fundamental fomentar o respecto ao medio ambiente e mesmo fomentar o correcto emprego dos medios de que se dispón sen desperdiciar papel, consumo de auga, electricidade, etc., insistir na reciclaxe e na conservación.
- Educación para a saúde: É importante adquirir bos hábitos posturais no traballo, así como uns adecuados hábitos de saúde e limpeza ou unha adecuada hixiene ocular ou visual nun sistema educativo e laboral onde os ordenadores toman cada día un papel máis importante, sen esquecer que a nivel profesional (tendo en conta nas situacións en que exercerán o seu traballo) deben ter en conta a súa saúde persoal e a do usuario como elementos cotiás do seu emprego.
- Educación para a convivencia: Procurarase a resolución de conflitos fomentando o diálogo baseado no respecto, e, procurando atopar solucións de consenso de xeito democrático. Por exemplo: achegas de propostas ou ideas á hora de fixar condicións de entrega de traballos, datas de probas, etc.
- Educación do consumidor: Fomentando entre os alumnos un consumo responsable, tanto dos seus propios materiais como os do centro e o ciclo (aula, material informático, talleres,...)
- Interculturalidade: Traballando dende o principio de respecto as distintas culturas e xeitos de entender o mundo; entendendo isto como un enriquecemento; sinalar a este respecto, a cada vez máis frecuente presenza nas nosas aulas de alumnos de outras culturas que nos axudan a interpretar que non todas as realidades son iguais.

Consideraremos tamén de xeito transversal e como valor importante na Formación Profesional a orientación profesional polo carácter teórico - práctico que posúe o módulo e o ciclo, impregnando de funcionalidade cada unha das actividades que realicemos e contextualizándoas, sempre que sexa posible, no noso contorno socioeconómico.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Charla coloquio con antigos alumnos/as en activo.
Actividades en colaboración coa Biblioteca: Compartindo lecturas e Xornadas de Literatura Infantil.
Colaboracións en distintas actividades promovidas polo centro e que complementen ao módulo enriquecendo o seu desenvolvemento.
Este módulo, así mesmo, contemplará todas as visitas e colaboracións que poidan xurdir no desenvolvemento do mesmo e que poidan ser interesantes para a formación dos nosos alumnos/as.

10. Outros apartados

10.1) Sesións teóricas

Estas sesións (que aparecen cunha duración final determinada nas distintas unidades) non sempre se darán de xeito continuado senón que serán intercaladas entre as distintas actividades e sempre se terá en conta as dúbidas, aportacións e comentarios do alumnado (susceptible de debate ou aclaracións).

10.2) Outras consideracións

É necesario precisar que ao tratarse dun módulo que conleva unha posta en práctica do currículo de xeito global, con avaliación continua e de gran importancia para o Ciclo Superior de Educación Infantil, moitas das súas actividades engloban distintos C.A. asociados a distintos R.A., isto fai que moitas das actividades, especialmente aquelas que precisan de planificación e deseño da práctica (casos prácticos, visionado de distinto material, confección de actividades educativas, programas,...) aparezan asociados a distintos instrumentos de avaliación (pola asociación que fai a plataforma: instrumento - criterio de aprendizaxe); pode comprobarse que, na maioría dos casos, se limita a dous instrumentos que se repiten, sendo na meirande parte das actividades un deles proba escrita.

10.3) Apreciacións metodolóxicas

Compre resaltar que nesta programación, e dadas as súas características, é importante a presenza de actividades como:

- Elaboración de esquema e/ou síntese de contidos da unidade didáctica.
- Realización e exposición de programas de intervención educativa.
- Resolucións de casos prácticos.

Aspectos que se repiten en distintas UD's; sen esquecer a importancia dos instrumentos de observación e rexistro (tratados con profundidade na última U.D.), con elo preténdese que o alumnado, ao remate do módulo conte cunha información precisa e práctica que lle axude no desenvolvemento do seu posto de traballo como Técnico Superior en Educación Infantil.

Finalmente, é preciso subliñar que a realización dalgunha das actividades tipo propostas nas diferentes U.D.s poden, se as circunstancias así o aconsellan, non limitarse exclusivamente ao horario lectivo.

10.4) Aula virtual

Como espazo soporte utilizarase a Aula virtual; ferramenta que será usada como elemento de comunicación, onde se colgarán documentos xerais de importancia para o módulo de Desenvolvemento Socioafectivo (Programación, ficha de avaliación de actitudes, normas de entrega de traballos, cómo citar bibliografía e webgrafía,...), así como para avisos de importancia.

O seu obxectivo fundamental, sen embargo, é a organización da distinta documentación das UD's e a entrega de actividades; xerando, así, estudo-aprendizaxe en varios formatos, axudando a construír unha visión xeral e completa da materia e facilitando o manexo e revisión de toda a información incorporada na aula.

Será, polo tanto, utilizada como ferramenta didáctica na que será necesario cumprir coas normas establecidas polo docente en canto a: prazos,

formatos de entrega de actividades, especificacións das tarefas, tipo de intercambio de información aceptada nos foros (só aceptada información académica),...

10.5) Bibliografía e Webgrafía básica

Relación de bibliografía e webgrafía que se propón como axuda no desenvolvemento das actividades de ensinanza-aprendizaxe do módulo.

Desarrollo socioafectivo de Alicia Redondo e Isabel Madruga Ed. McGraw-Hill (Libro obligatorio na aula).
Desarrollo socioafectivo de Nuria Prat y Marisa del Río Ed. Altamar
Desarrollo socioafectivo e intervención con familias de Varios Ed. Altamar
Desarrollo afectivo y social de López,F. Etxebarria,I e outros Ed. Pirámide
La educación sexual de los hijos de López Sánchez,F Ed. Pirámide
La formación de los vínculos sociales de López Sánchez,F Ed. Pirámide
Psicopatología del niño de Marcelli,D. y Ajuriaguerra,J. Ed. Mason
A educar también se aprende de Silveira,M. Ed. Alba
El piso de abajo de la escuela. Los afectos y las emociones en el día a día de la escuela infantil de Díez Navarro,M.C. Ed. Graó
Hiperactividad (prevención, evaluación y tratamiento en la infancia) de Moreno García I. Ed. Pirámide
Tengo miedo: las claves para afrontar con éxito los miedos en la infancia de Ferrerós, Mª Luisa Ed. Booket/Planeta
El método 1,2,3 para portarse bien Ferrerós, Mª Luisa Ed. Planeta
Pórtate bien de Ferrerós, Mª Luisa Ed. Planeta
Abrazame, mamá de Ferrerós, Mª Luisa Ed. Planeta
Déficit de autoestima de Bermúdez, Mª Paz Ed. Pirámide
La crianza feliz de Jové, Rosa Ed. La esfera de los libros
Dormir sin lágrimas de Jové, Rosa Ed. La esfera de los libros
Rabietas. Guía para comprender y educar las emociones de tu hijo de Hayes, Eileen Ed. Parenting. Parramón Ediciones
Miedos y temores en la infancia de Méndez, Francisco Xavier Ed. Pirámide
El niño que no sonríe de Méndez, Francisco Xavier Ed. Pirámide
Los niños y la muerte de Kübler-Ross, Elisabeth Ed. Luciernaga
Maltrato a los niños en la familia de Ignacio Arruabarrena, M^a e de Paúl, Joaquín Ed. Pirámide
Hijos manipulados tras la separación de Varios Ed. Oxigenavienna. Ediciones Viena

Páxinas web de interese:

- www.revistaeducacion.mec.es
- www.nodo50.org/mujeresred/coeducacion.htm
- www.audem.com
- www.ub.es/duoda

10.6) Algunhas consideracións respecto do P.A.I.

Este módulo ten un peso significativo cando os alumnos se plantexen temáticas e ámbitos de intervención socioafectivo con nenos e nenas. Deberíanse desenvolver capacidades procedimentais, exercitándose na planificación de programas e actividades encamiñadas a potenciar o desenvolvemento socioafectivo, a orientación ás familias e observación e detección de posibles problemas e trastornos de conduta na infancia.

Abriralles un amplo abano de posibilidades para realizar o proxecto, dada a diferente tipoloxía de centros para atender as diferentes necesidades, así como, servirá como referente para apartados como Destinatarios (recoñecendo as características evolutivas do neno/a), para a planificación de actividades (o desenvolvemento socioafectivo é básico para unha boa planificación de actividades en función da idade do neno/as) e para o traballo en educación en valores, contidos transversais e relación coas familias.